

Σουάμι Γιατισβαράναττα
(του Τάγματος του Ραμακρίσνα)

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

(Κεφάλαιο 29 του M&SPL)

Περιεχόμενα

Απορίες σημερινών ανθρώπων	5
«Κύριε, έχετε δει το Θεό;».....	7
Δεν αρκούν οι πληροφορίες τρίτων	9
Τα κριτήρια της θρησκείας	10
Όνειρο και πραγματικότητα	13
Το μυστήριο των ψυχικών φαινομένων	17
Τι χαρίζει η αληθινή πνευματική εμπειρία;	22
Οι διάφορες πνευματικές εμπειρίες.....	25
<u>ΠΙΝΑΚΑΣ</u> : Τα στάδια της πνευματικής εκτύλιξης	28

Μετάφραση
Γιάννη Μανέττα

Κύκλος Μελέτης της Βεδάντα
Αθήνα 2003

Πηγή:

MEDITATION & SPIRITUAL LIFE

by Swami Yatiswarananda

Chapter 29

Reality of Spiritual Experience

Εκδότης:

Sri Ramakrishna Math
Bull Temple Road
Bangalore 560019, India

Συλλογή γραπτών, ομιλιών και σημειώσεων από
μαθήματα του Σουάμι Γιατισβαράναντα
που επιμελήθηκε ο Σουάμι Μπχατζανάναντα,
ένας σημαντικός μαθητής του

Τούτη η εκτύπωση
7 Ιουνίου 2003

Προσφορά του:

Γιάννη Μανέττα
Μπέλες 28 (Κουκάκι)
117 41 Αθήνα
[+30] 210 923 4682
email: jmanveda@otenet.gr
ιστοχώρος: www.vedanta.gr

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

Αυτό το κεφάλαιο από το έργο *MEDITATION & SPIRITUAL LIFE* (Διαλογισμός & Πνευματική Ζωή) – μια συλλογή ομιλιών και γραπτών του Σουάμι Γιατισβαράναντα – είναι ένας μοναδικός «οδικός χάρτης» για τις πνευματικές εμπειρίες.

Ο Σουάμι πάντα έδινε μεγάλη έμφαση στην αναγκαιότητα να έχουν οι αναζητητές ξεκάθαρες αντιλήψεις για το σκοπό και τα μέσα επιτεύξεώς του, έτσι ώστε να μην επηρεάζονται από φιλοσοφικές και άλλες ασάφειες, αμφιβολίες και φαντασιώσεις. Εξ ου, η ορθολογική και λεπτομερής πληροφόρηση που δίνει η παρακάτω ομιλία του για το σκοπό, την πορεία και τις παγίδες που συναντάει ένας πνευματικά αθλούμενος.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η διαγραμματική απεικόνιση της πνευματικής εξέλιξης στον Πίνακα της σελίδας 28 του παρόντος, ο οποίος εξηγείται λεπτομερέστερα στο ειδικό φυλλάδιό με τίτλο: *ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΤΥΛΙΞΗΣ*.

Οι ομιλίες αυτές έγιναν στην Ινδία κάποτε μεταξύ 1952 και 1966, μετά την επιστροφή του Σουάμι από τη Δύση.

Γιάννης Μανέπας

Ο Σουάμι Γιατισβαράντα (1889–1966) ένας σεβάσιμος μοναχός και πρώην Αντιπρόεδρος του Τάγματος και της Αποστολής Ραμακρίσνα, ήταν μια πολύ γνωστή προσωπικότητα της Νεο-Βεδαντικής Κίνησης. Εισήλθε στο Τάγμα το 1911. Εκτός από τα επτά χρόνια πρωτοποριακής εργασίας για τη διάδοση της Βεδάντα στην Ευρώπη και δέκα χρόνια βεδαντικής διδασκαλίας στην Αμερική (1933–50) — ήταν συντάκτης του περιοδικού *Prabuddha Bharata* στο Mayavati (1921–24), υπηρέτησε κατόπιν ως Πρόεδρος (Ηγούμενος) των Ramakrishna Ashrama, Bombay (1924–26), Ramakrishna Math, Madras (1926–33) και Ramakrishna Ashrama, Bangalore (1951–66). Ήταν μυημένος μαθητής του Σουάμι Μπραχμάναντα (του σπουδαίου άμεσου μαθητή του Σρι Ραμακρίσνα) και ήταν φημισμένος για τα υψηλά του πνευματικά επιτεύγματα, τη γιογκική του διορατικότητα και την ώριμή του σοφία. Δίδασκε και ζούσε μια άριστα εναρμονισμένη πνευματική ζωή που είχε ως βασική νότα το ‘διαλογισμό’ και για κύρια μελωδία την αγάπη και την υπηρεσία.

(Από το εξώφυλλο του έργου MEDITATION AND SPIRITUAL LIFE)

Η ΑΛΗΘΙΝΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Απορίες σημερινών ανθρώπων

Όταν εξετάζουμε το ζήτημα της άμεσης αποκαλύψεως της πνευματικής Αλήθειας, μας γεννιέται το ερώτημα: «Είναι άραγε αυτές οι εμπειρίες πραγματικές;». Κάποτε γνώρισα έναν πάστορα στη Νέα Υόρκη. Μια μέρα, μίλησε στην κορούλα του για κάποιο πνευματικό θέμα και αυτή τον ρώτησε έκπληκτη: «Μπαμπά, είναι άραγε αυτό που λες αλήθεια, ή απλώς κάνεις κήρυγμα;». Ακούμε για τόσα είδη πνευματικών εμπειριών και πάντα αναρωτιόμαστε: «Είναι άραγε αυτά τα πράγματα αληθινά;».

Υπάρχουν σκεπτικιστές που πάντα προσπαθούν να βρουν ικανοποιητικές εξηγήσεις για το κάθε τι. Υπάρχει ο ρεαλιστής που ισχυρίζεται πως όλες αυτές οι εμπειρίες πηγάζουν από μια υπερδιέγερση των νεύρων. Ο William James αποκαλούσε κάτι τέτοιους «ιατρικούς υλιστές». Ένας από αυτούς είπε για κάποιο σπουδαίο μυστικιστή ότι «έβλεπε οράματα επειδή ήταν σεξουαλικά εκφυλισμένος» κι ότι οι πνευματικές εμπειρίες ενός άλλου «οφείλονταν στην υστερία». Σύμφωνα με αυτόν, μόνο ένας νευρωτικός επιθυμεί να αποκοπεί από τα εγκόσμια δρώμενα και να επιτύχει ένα διαφορετικό συνειδησιακό επίπεδο.

Όταν ο Σρι Ραμακρίσνα ασκούσε σκληρό πνευματικό αγώνα, πολλοί πίστεψαν ότι είχαν διασαλευτεί οι φρένες του. Όταν συνάντησε μία από τους Γκουρού του, την Μπχαϊραβί Μπράχμανι, της είπε για τις κρίσεις του κόσμου. Και αυτή η γυναίκα, που ήταν η ίδια μια προχωρημένη ψυχή, του απάντησε: «Κοίτα δω, ο καθένας μέσα σ' αυτόν τον κόσμο είναι ξετρελαμένος με κάποιο αντικείμενο. Η μόνη διαφορά είναι πως εσύ είσαι ξετρελαμένος με το Θεό. Οι άλλοι είναι ξετρελαμένοι με εγκόσμια πράγματα».¹

Υπάρχει μια τεράστια διαφορά ανάμεσα στον υστερικό και τον μυστικιστή που έχει επιτύχει την ανακαινισμένη ικανότητα οράσεως, το λεγόμενο «θεϊκό μάτι». Ο καθηγητής William

---

1. Swami Saradananda, *Sri Ramakrishna the Great Master* (Madras: Sri Ramakrishna Math, 1970), p. 186.

— Στο υπερχλιτισέλιδο *ΕΥΑΓΓΕΛΙΟ ΤΟΥ ΣΡΙ ΡΑΜΑΚΡΙΣΝΑ* [σε ελληνική μετάφραση Γιάννη Μανέττα, Αθήνα, Εκδόσεις Κονιδάρη] ο αναγνώστης θα βρει περιγραφές διαφόρων αυθεντικών πνευματικών εμπειριών. [ΣΤΜ]

James, στο βιβλίο του με τίτλο *Varieties of Religious Experience* [*Ποικίλες Θρησκευτικές Εμπειρίες*], παρατηρεί ότι η πραγματική θρησκευτική εμπειρία προέρχεται από ένα βαθύτερο συνειδησιακό στρώμα απ' ό,τι συνήθως βιώνουμε. Αναφέρει ότι η άσκηση της Γιόγκα είναι ικανή να παράγει μυστικιστικές ενοράσεις.² Η Γιόγκα³ βοηθάει τον άνθρωπο να συνδέσει το συνειδητό του με την υπέρτατη συνείδηση. Ο Γιόγκι μαθαίνει πώς να υπερβεί τα εμπόδια της ενσώματης ζωής και περνάει σε μια πνευματική κατάσταση όπου βρίσκεται αντιμέτωπος με το υπέρτατο Πνεύμα.

Σήμερα, η αντίθεση των επιστημόνων στα θρησκευτικά ιδανικά ελαττώνεται. Υπάρχουν τώρα επιστήμονες που αρχίζουν να αναγνωρίζουν ότι υπάρχει μια σφαίρα πνευματικής εμπειρίας που δεν επιδέχεται μετρήσεις με τις συνηθισμένες εργαστηριακές τεχνικές. Πολλοί επιστήμονες έχουν συνειδητοποιήσει τα όρια της εμπειρικής επιστήμης και αναζητούν το μέσο για να γνωρίσουν την Πραγματικότητα που βρίσκεται πέρα από τις αισθητηριακές εμπειρίες. Παρατηρείται επίσης ένα νέο ενδιαφέρον για τα έργα των μεγάλων μυστικιστών του κόσμου. Οι εμπειρίες των μυστικιστών των παγκόσμιων θρησκειών είναι τόσο βεβαιωμένες που δεν μπορούν να παραμεριστούν ως απλές φαντασιώσεις.

Σε όλες τις εποχές υπήρξαν διάφοροι μεγάλοι μυστικιστές και στην Ανατολή και στη Δύση. Μερικοί από αυτούς πέτυχαν πολύ υψηλούς βαθμούς φώτισης. Οι παραδοσιακές θρησκείες αρκούνται σε κάποιες προκαταρκτικές τελετουργίες. Υπάρχουν λοιπόν σήμερα διάφορα είδη βάπτισης. Η μία ομολογία ισχυρίζεται πως αν δεν υπάρξει ολική βύθιση στο νερό δεν υπάρχει σωτηρία. Μια άλλη διατείνεται ότι για την εσωτερική κάθαρση αρκεί να σου κάνουν το σχήμα του σταυρού στο μέτωπο με αγιασμένο νερό. Άλλοι πάλι τονίζουν την εσωτερική κάθαρση και δε βλέπουν το λόγο για εξωτερικό βάπτισμα. Στην Κίνα, κάποιιο ιεραπόστολο οργάνωσαν μια συγκέντρωση στην οποία μίλησε ένας Βαπτιστής, κατόπιν ένας Μεθοδιστής και τέλος ένας

2. William James, *Varieties of Religious Experience* (New York: The Modern Library, Random House, n.d.) pp. 72, 391, 418, 475.

3. Δεν εννοεί τη *Χάτχα Γιόγκα*, τη γνωστή σωματική αγωγή, αλλά την κλασική *Γιόγκα* για την καλλιέργεια της συγκέντρωσης που διατύπωσε ο Πατάντζαλι (1500 π.Χ.) στα *Γιόγκα Σούτρας*. [ΣτΜ]

Κουάκερος. Ένας από τους παριστάμενους Κινέζους ρώτησε έναν άλλον: «Ο καθένας από αυτούς μας προτείνει μια διαφορετική δοξασία. Μήπως κατάλαβες σε τι διαφέρουν;». «Δε βλέπω καμία διαφορά», απάντησε ο φίλος του, «εκτός από το ότι κάποιιοι έχουν πολύ πλύσιμο, κάποιιοι έχουν λίγο πλύσιμο και κάποιιοι δεν έχουν καθόλου πλύσιμο».

Είναι στενομυαλιά να γίνονται τέτοιου είδους μικροδιακρίσεις σε εξωτερικές εκδηλώσεις των θρησκευών και να παράγονται διάφορες ανταγωνιστικές ομολογίες. Αντί να στραφούμε στις σέκτες, ας στραφούμε στους αληθινούς μυστικιστές οι οποίοι, μέσα από την άσκηση πνευματικού αγώνα, πέτυχαν την άμεση αποκάλυψη της τελικής Αλήθειας και την φανέρωσαν στη ζωή τους. Ο Σρι Ραμακρίσνα έλεγε:

«Μερικοί έχουν ακουστά για το γάλα, μερικοί έχουν δει γάλα και μερικοί έχουν πιει γάλα. Αυτός που απλώς έχει ακουστά για το γάλα είναι «αμαθής». Εκείνος που το έχει δει είναι ένας *Γκινιάι*. Αλλά εκείνος που το έχει πιει κατέχει την *Βιγκνιάνα*, δηλαδή έχει μια πληρέστερη γνώση γι' αυτό».

«Κύριε, έχετε δει το Θεό;»

Όταν φοιτούσε στο πανεπιστήμιο, ο Ναρέντρα, ο μετέπειτα Σουάμι Βιβεκάναντα έχασε την πίστη του στο Θεό. Πλησίασε διάφορους πνευματικούς ηγέτες και τους ρώτησε αν οι ίδιοι είχαν όντως επιτύχει μια άμεση εμπειρία του Θεού. Τελικά, το περωμένο τον οδήγησε στην παρουσία του Σρι Ραμακρίσνα, το σπουδαίο σύγχρονο μυστικιστή και προφήτη. Το πρώτο ερώτημα που ο νεαρός φοιτητής πανεπιστημίου απηύθυνε με ωμό τρόπο στον σοφό ήταν: «Κύριε, έχετε δει το Θεό;». Χωρίς παραμικρό δισταγμό και με τόνο που ηχούσε την αλήθεια σε κάθε λέξη ο σοφός είπε στο νέο άντρα: «Ναι, τον βλέπω όπως σε βλέπω εσένα τώρα δα, αλλά με πολύ πιο ζωηρό τρόπο». Στη διάρκεια της επόμενης επισκέψεως του Ναρέντρα, ο Δάσκαλος αποφάσισε να χαρίσει σ' αυτόν τον ανυπόμονο και διακατεχόμενο από μια φοβερή πνευματική δίψα νέο άντρα, μια γεύση της άμεσης πνευματικής εμπειρίας. Μέσα από το μυστηριακό άγγιγμα του Δασκάλου ο μαθητής αμέσως πέρασε σε μια περίεργη κατάσταση: είδε το δωμάτιο μαζί με όλα τα αντικείμενά του να περιστρέφονται γύρω του και να εξαφανίζονται μέσα σε ένα κενό στο οποίο ένιωθε πως και αυτός θα συγχωνευόταν. Όντας μη γνώστης τέτοιων εμπειριών, φώναξε: «Ω, τι μου κάνετε; Έχω γο-

νείς στο σπίτι». Με ένα χαμόγελο, ο Δάσκαλος τον επανέφερε στην κοινή συνειδησιακή κατάσταση.⁴ Ο Ναρέντρα άρχισε να αγωνίζεται πνευματικά κάτω από την καθοδήγηση του Σρι Ραμακρίσνα και εν καιρώ ευλογήθηκε με αμέτρητα οράματα και εμπειρίες, περιλαμβανομένου του *νιρβικάλπα σαμάντχι*, την ανώτατη πνευματική εμπειρία. Πολλά χρόνια αργότερα, ως Σουάμι Βιβεκάναντα, είπε στους μαθητές του:

«Με ποιο δικαίωμα λέει ο άνθρωπος ότι έχει μια ψυχή, όταν δεν τη νιώθει ή λέει ότι υπάρχει Θεός, όταν δεν Τον βλέπει; Αν υπάρχει Θεός πρέπει να Τον δούμε, αν υπάρχει ψυχή πρέπει να τη γνωρίζουμε, διαφορετικά είναι προτιμότερο να μην πιστεύουμε. Είναι προτιμότερο να είσαι δεδηλωμένος αθεϊστής παρά υποκριτής. Η σύγχρονη αντίληψη, από τη μία πλευρά, των 'μορφωμένων', είναι ότι η θρησκεία και η μεταφυσική και κάθε αναζήτηση για ένα υπέρτατο Ον είναι μάταια πράγματα· και από την άλλη πλευρά, των ημιμορφωμένων, είναι η αντίληψη ότι αυτά τα πράγματα δεν έχουν πραγματική βάση, αλλά η μόνη τους αξία είναι ότι παρέχουν ισχυρά κίνητρα για την πράξη του καλού στον κόσμο. Αν οι άνθρωποι πιστέψουν σε ένα Θεό, λένε αυτοί, μπορούν να γίνουν καλοί και ηθικοί και να γίνουν καλοί πολίτες. Δεν μπορούμε να κατηγορήσουμε αυτούς που τρέφουν τέτοιες ιδέες, εφόσον βλέπουμε πως η μόνη διδασκαλία που λαμβάνουν είναι απλώς να πιστεύουν σε μια ατέλειωτη μπουρδολογία από λέξεις χωρίς ουσιαστικό περιεχόμενο. Τους ζητιέται να ζουν με τις λέξεις· μπορούν όμως να το κάνουν; Αν μπορούσαν, τότε δε θα είχα καμία εκτίμηση για την ανθρώπινη φύση. Ο άνθρωπος θέλει την αλήθεια, θέλει να βιώσει την αλήθεια ο ίδιος· μόνο όταν τη συλλάβει, τη γνωρίσει άμεσα, τη νιώσει μέσα στην καρδιά της καρδιάς του, μόνο τότε, όπως δηλώνουν οι Βέδες, εξαφανίζονται όλες οι αμφιβολίες, σκορπάει όλο το σκοτάδι και ισιώνει κάθε στρέβλωση. «Ω τέκνα της αθανασίας, ακόμα και σεις που ζείτε στην ανώτατη σφαίρα, ο δρόμος βρέθηκε· υπάρχει διέξοδος από όλο αυτό το σκοτάδι· αυτή αποκαλύπτεται όταν δεις Αυτόν που είναι πάνω από κάθε σκοτάδι· άλλος τρόπος δεν υπάρχει».^{5 6}

4. Δείτε: Eastern and Western Disciples, *The Life of Swami Vivekananda* (Calcutta, Advaita Ashrama, 1974, pp. 47–48).

Δεν αρκούν οι πληροφορίες τρίτων

Δεν βλέπουμε την Αλήθεια εξαιτίας της φοβερής νοερής ρυπαρότητάς μας. Οφείλουμε με μεθοδικότητα να απορροπάνουμε το νου. Το μόνο που μπορούν να κάνουν οι τρίτοι είναι να μας προτείνουν τις απαιτούμενες προς αυτό το σκοπό μεθόδους. Εξαρτάται από εμάς να αλλάξουμε τη ζωή μας σύμφωνα με τις οδηγίες που θα λάβουμε.

Πρέπει να αποκτήσουμε ένα νοερό τηλεσκόπιο, Αυτή η ικανότητα είναι εν δυνάμει στον καθέναν. Δεν έρχεται απ' έξω, μήτε μπορεί να μοσχευτεί στη φύση μας. Καθώς ο κοινός μας νους γίνεται όλο και πιο καθαρός, ανακαλύπτουμε ένα λεπτοφυές πνευματικό υπόβαθρό του, την αποκαλούμενη «**μπούνχι** [buddhi]» ή «**Καρδιά**». Καθώς ξεδιπλώνεται αυτή, αποκτούμε μια νέα όραση. Είναι το «θείκό μάτι», το *ντίβγια τσακσού* [divya cakshu] που αναφέρει το ενδέκατο κεφάλαιο της *Γκίτα* [11.8]. Σκοπός της πνευματικής ζωής είναι η ανάπτυξη, η εκτύλιξη αυτού του θείκου ματιού.

Δεν πρέπει να φανταζόμαστε ότι είμαστε όλοι προικισμένοι με τέλειες αισθήσεις και να νομίζουμε πως ό,τι βιώνουμε μέσα από τις αισθήσεις είναι αληθινό και μόνιμο. Μόλις ασκήσουμε τη διάκρισή μας, μας αποκαλύπτεται το γεγονός ότι ο κόσμος διαρκώς μεταβάλλεται και δεν είναι σε θέση να μας χαρίσει μόνιμη ειρήνη. Το ραδιόφωνο διαρκώς λαμβάνει ατέλειωτα ηλεκτρικά κύματα, αλλά οι αισθήσεις μας αδυνατούν να τα συλλάβουν άμεσα. Παρόμοια, ο χονδροειδής νους μας δεν είναι σε θέση να συλλάβει τα λεπτοφυή πνευματικά κύματα που εκπέμπει η ψυχή, ο Θεός. Αλλά, όταν ο νους καθαρθεί, στραφεί προς τα μέσα και συγκεντρωθεί, ανακαλύπτουμε όλο και περισσότερο λεπτοφυείς κόσμους μέσα μας.

Το σκέτο διάβασμα, οι συζητήσεις και τα όμορφα συναισθήματα δεν αρκούν και όσοι δεν είναι διατεθειμένοι να επιδοθούν με σοβαρότητα σε έμπρακτο πνευματικό αγώνα θα κάνουν καλύτερα να στραφούν κάπου αλλού. Αυτοί δε θα κάνουν καμία πρόοδο στην πνευματική ζωή. Οι άνθρωποι είναι τόσο τιποτένιοι που μόλις νιώσουν κάποια μικροέξαρση, κάποιο ευχάριστο

5. *Σβετάσβάταρα Ουπάνισαντ* 2.5 και 3.8. Δείτε *ENNIA ΟΥΠΑΝΙΣΑΔΕΣ* σελ.483 και 495. (Αθήνα, 1999. Εκδόσεις Κονιδάρη. Μετάφραση Γιάννη Μανέττα).

6. *The Complete Works of Swami Vivekananda* (Calcutta: Advaita Ashrama, 1972) Vol 1, pp.127–128.

συναίσθημα ή κάποια ανώτερη σκέψη, νομίζουν πως πέτυχαν κάτι σπουδαίο, κάτι σημαντικό. Τούτοι δεν έχουν ιδέα για την πραγματική πνευματική ζωή και για το σημείο από το οποίο αυτή αληθινά αρχίζει.

Κάποιος ιεροκήρυκας είχε έναν αδερφό που ήταν ασκούμενος γιατρός. Οι δύο έμοιαζαν πάρα πολύ. Μια μέρα ένας φίλος σταμάτησε έναν από αυτούς στο δρόμο και τον συνεχάρη για την επιτυχία των αξιέπαινων κηρυγμάτων του. Ο άνθρωπος απάντησε: «Δεν είμαι αυτός που κηρύττει, είμαι ο ασκούμενος». Το κήρυγμα της θρησκείας δεν αρκεί. Το να μιλάμε για την πνευματική ζωή δεν αρκεί. Είναι ανάγκη να ασκήσουμε αληθινό πνευματικό αγώνα. Οι περισσότεροι άνθρωποι απεχθάνονται τις πνευματικές ασκήσεις, αλλά τι νόημα έχει η πνευματική ζωή όταν αυτή δεν εκπαιδεύει τις ικανότητές μας με τρόπο που θα μας επιτρέψει να αντιληφθούμε πνευματικές αλήθειες και να γνωρίσουμε την αληθινή μας φύση άμεσα; Τι νόημα έχει το μήνυμα του Χριστού, το μήνυμα του Βούδα, το μήνυμα του Σρι Κρίσνα, το μήνυμα του Σρι Ραμακρίσνα; Αυτοί μας δείχνουν πώς να γνωρίσουμε ποιοι αληθινά είμαστε, άμεσα· αλλά αν δε βιώσουμε κι εμείς την Αλήθεια, αυτοί μας είναι εντελώς άχρηστοι. Ελλείπει πνευματικής παραδόσεως, το μήνυμα του Χριστού δεν πραγματοποιείται πλέον στη Δύση και παραμένει μόνο το άδειο κέλυφός του. Ο χριστιανός οφείλει να φτάσει στη Χριστική-συνείδηση, για να κατανοήσει τον Χριστό. Ο βουδιστής οφείλει να φτάσει στη Βουδική-συνείδηση για να κατανοήσει τον Βούδα.

Τα κριτήρια της θρησκείας

Στην αρχή του πνευματικού μας αγώνα οι πνευματικές εμπειρίες απουσιάζουν επειδή είναι η φάση του 'οδοκαθαρισμού', όπου σωροί και σωροί βρωμιών και ρυπαροτήτων πρέπει να αποκομιστούν. Οι κακές σκέψεις μπορούν να φυτρώσουν ακόμα κι όταν ο νους έχει ήδη σε κάποιο βαθμό δυναμώσει, αλλά τώρα πια δεν βλέπουν και μπορούν εύκολα να καταπνιγούν. Όταν το σκάφος έχει ένα καλό και έμπειρο ηγδάλιούχο, μπορεί να αντιμετωπίσει τη φουρτούνα χωρίς να χαθεί. Μέχρι που να εξαφανιστεί ο φαινομενικός κόσμος εντελώς από το νου μας, οι πόθοι και τα πάθη, η αρέσκεια και η δυσαρέσκεια θα εξακολουθούν να υφίστανται σε λεπτοφυή μορφή.

Μέχρι τότε, τα πάθη θα μπορούν να φυτρώνουν μέσα στο

νου, αλλά αν δυναμώσουμε την ηθική μας υπόσταση μέσα από την πνευματική καλλιέργεια, θα μπορέσουμε να αντισταθούμε σε αυτά και να τα εκδιώξουμε. Το δυνάμωμα της ηθικής υποστάσεως, αυτής καθεαυτής, είναι ένα σημάδι πνευματικής προόδου. Μέχρι που να νιώσουμε τον ερχομό της χάριτος, οφείλουμε να αγωνιζόμαστε ακατάπαυστα. Η αυτοπροσπάθεια είναι απαραίτητη στην πνευματική ζωή. Η πραγματική αυτοπαράδοση δεν επιτυγχάνεται αν πρώτα δεν πασχίσουμε με όλες μας τις δυνάμεις.

Μια αυθεντική πνευματική θέαση θα φανερωθεί μόνο όταν κατέχουμε ένα πολύ ισχυρό, υγιές, εγκρατευόμενο, αγνό σώμα που είναι αληθινά ικανό να αντέξει όλες τις αντιδράσεις που ακολουθούν μια τέτοια θέαση· κι όταν κατέχουμε ένα εντελώς καθαρμένο και απαλλαγμένο από πάθη νου και αληθινή πνευματική ενόραση, αυτό μας κάνει να νιώθουμε ότι δεν είμαστε ούτε νους, μήτε σώμα, μήτε άντρες ή γυναίκες, αλλά πνευματικές οντότητες χωριστές από όλα αυτά.

Μια αληθινή θέαση, ακόμα και με μορφή, περιέχει το πνευματικό στοιχείο και αντανακλά τη δόξα του Μπράχμαν, την ύστατη Πραγματικότητα. Και μην ξεχνάτε πως είναι πάντα προτιμότερο να είσαι ένας δυϊστής με άμεση γνώση παρά ένας μονιστής χωρίς άμεση γνώση. Η θεοπτία με μορφή είναι ένα σκαλοπάτι που οδηγεί σε όλο και ανώτερα στάδια της πνευματικότητας, αλλά ο θεωρητικός μονισμός χωρίς άμεση αποκάλυψη δε σε πηγαίνει πουθενά. Το Απόλυτο του μη δυϊστή είναι πάρα πολύ μακριά, οπότε αυτό που μπορεί, το πολύ-πολύ, να μας απασχολήσει *τώρα* είναι ο σχετικός μη δυϊσμός [βισίτ-αντβάιτα], η διδασκαλία που θεωρεί ότι είμαστε όλοι *μέρη* του άπειρου Όλου. Όταν όλες οι αισθήσεις καταλαγιάσουν και παραμείνουν τέλεια αναχαιτισμένες κι όταν ο νους επίσης βρεθεί σε τέτοια κατάσταση, τότε μόνο γίνεται εφικτή η αληθινή θέαση και όχι διαφορετικά.

Υπάρχει μια πολύ χτυπητή διαφορά ανάμεσα στις φαντασιώσεις ενός υπερθερμασμένου εγκεφάλου και την επίτευξη της αληθινής θέασης. Ένα κριτήριο είναι ότι η πνευματική εμπειρία χαρίζει περισσότερη αγνότητα και μεγαλύτερη απάθεια [απουσία παθών], ιερότητα και συγκέντρωση. Το αίσθημα της αυτοπαραδόσεως αυξάνει και η ψυχή συντονίζεται με το Θείο. Ο Σρι Ραμακρίσνα συνήθιζε να λέει: «Ο άνεμος της θείας χάριτος

πάντα πνέει. Το μόνο που έχετε να κάνετε είναι να σηκώσετε τα πανιά σας». Μιας και ο λάτρης επιτύχει κάποια στιγμιαία έστω θέαση του Υπερβατικού, παύει να ασχολείται με το αν φυσάει ή δε φυσάει ο κατάλληλος άνεμος – είτε ζεστός είτε κρύος. Γνωρίζει ότι το ρεύμα της θεϊκής δύναμης τον πηγαίνει προς την ορθή κατεύθυνση.

Δύο άλλα κριτήρια είναι: η ευδαιμονία και η βεβαιότητα. Η πραγματική πνευματική εμπειρία χαρίζει απεριγράπτη ειρήνη, χαρά και μια αίσθηση ολοκληρώσεως. Κάτι μέσα μας τότε γνωρίζει ότι η εμπειρία είναι αληθινή, γιατί αυτή μεταφέρει ένα δικό της αλάνθαστο φως που πείθει. Όσοι έχουν ζήσει μια απολύτως καθαρή, αγνή, εγκρατευόμενη και πειθαρχημένη ζωή δεν παραπλανιούνται εύκολα από ψεύτικες θεάσεις. Η αληθινή πνευματική εμπειρία είναι αυταπόδεικτη.

Όμως, μερικοί πνευματικοί αναζητητές που διαθέτουν υπερβολικό ζήλο, αρχικά παραπλανιούνται από ψεύτικα φώτα. Πώς μπορούν αυτοί να βεβαιωθούν ότι βαδίζουν στο σωστό δρόμο; Σύμφωνα με τη Βεδάντα, υπάρχουν τρία κριτήρια για την πνευματικότητα. Αυτά είναι οι γραφές [*shruti* (σρούτι)], η προσωπική εμπειρία [*ανούμπχαβα* (*anubhava*)] και η λογική [*γιούκτι* (*gyukti*)]. Αυτή η ιδέα τονίζεται στο περίφημο εδάφιο της *Μπριχάντ-αράνγιακα Ουπάνισαντ* (2.4.5 και 4.5.6): «*Οφείλεις να ακούσεις γι' αυτόν τον Άτμαν, να διαλογιστείς σ' αυτόν, να τον αναζητήσεις και τελικά να τον γνωρίσεις άμεσα*». Η πρώτη σημαντική βοήθεια είναι η καθοδήγηση που λαμβάνουμε από τις γραφές ή από ένα φωτισμένο δάσκαλο. Δεν αρκεί να διαβάζει κανείς τις γραφές από καθήκον. Οφείλει κανείς να στοχαστεί βαθιά στα νοήματά τους και να αποκομίσει μια ισχυρή πεποίθηση ότι *υπάρχει* τρόπος να γνωσθεί η Αλήθεια άμεσα. Είναι όντως αλήθεια ότι κατά τη στιγμή όπου ένας κατάλληλος δάσκαλος διδάσκει έναν πραγματικά κατέχοντα τα απαιτούμενα προσόντα μαθητή, ο τελευταίος αστραπιαία δέχεται την αποκάλυψη της Αλήθειας. Όμως, ο μαθητής οφείλει πρώτα να επιτύχει την πραγματική ετοιμότητα μέσα από αυστηρή ηθική καλλιέργεια.

Το σημαντικότερο πράγμα που οφείλουμε να σημειώσουμε αναφορικά με την πνευματική ζωή είναι ότι το ζητούμενο είναι να επιτύχουμε μια άμεση αποκάλυψη της Αλήθειας. Η λεγόμενη 'τυφλή πίστη' δεν μπορεί να αποτελεί το κριτήριο της θρησκευτικής ζωής. Η προσήλωση σε κάποιο δόγμα (όπως συμβαίνει

στη Δύση) δεν αποτελεί θρησκεία. Θρησκεία σημαίνει άμεση αποκάλυψη. Οι θρησκευτικές αλήθειες οφείλουν να επαληθευτούν στη ζωή μας, όχι μια φορά μόνο, αλλά ξανά και ξανά. Μια φευγαλέα θέαση δεν είναι το τέλος, παρ' ότι είναι βέβαια προτιμότερη από το τίποτα. Επιπλέον, οι πνευματικές μας εμπειρίες οφείλουν να συμφωνούν με τις γραφές.

Τέλος, και οι γραφές και οι εμπειρίες οφείλουν να υποβληθούν στο κριτήριο της **λογικής**. Αυτό όχι μόνο διαλευκαίνει τις ιδέες που αντλούμε από τις γραφές, αλλά διευρύνει και τις γνώσεις που έχουμε για τον ίδιο μας τον εαυτό. Η καλύτερη άσκηση της λογικής είναι η αυτοανάλυση. Η λογική μπορεί να επιστρατευτεί για τη διαπίστωση του τι είναι αιώνιο και τι είναι φευγαλέο σ' αυτόν τον κόσμο. Όμως η σκέτη άσκηση της λογικής, αγνοώντας τις μαρτυρίες των γραφών και τη διαίσθηση, μπορεί να οδηγήσει στον σκεπτικισμό και να καταστρέψει το πνευματικό μέλλον ενός ανθρώπου. Ο ματαιόφρων σίγουρα καταλήγει σε προσωπική τραγωδία.

Έτσι, οι μαρτυρίες των γραφών, η εμπειρία και η λογική αποτελούν το τριπλό κριτήριο της πνευματικής ζωής· και αυτό το κριτήριο οφείλει να εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια, από όλους τους αναζητητές.

Ο πραγματικά σοβαρός και άγρυπνος αναζητητής διδάσκεται από το κάθε τι που τον περιβάλλει. Κάθε στιγμή της ζωής του είναι μια ευκαιρία επιλογής ανάμεσα στο αληθινό και το απατηλό. Κάθε πνευματικός αναζητητής οφείλει να είναι εντελώς άγρυπνος και να φροντίζει να καίει δυνατά η φωτιά της διάκρισης μέσα στην καρδιά του. Δεν πρέπει να του διαφεύγει κανένα γεγονός, καμία σκέψη. Για ένα τέτοιο άτομο, ολόκληρο το σύμπαν είναι ένα απέραντο βιβλίο γνώσεων.

Όνειρο και πραγματικότητα

Τι είναι τα όνειρα; Ένα παιδάκι διηγήθηκε στη μάνα του ένα όνειρο που είχε δει και αυτή ρώτησε: «Τζώνη, τι είναι τα όνειρα;». Το παιδί απάντησε: «Κινούμενες εικόνες που βλέπεις όταν κοιμάσαι». Τα όνειρα είναι πολλών ειδών: μερικά δεν έχουν σημασία, μερικά είναι αναμνήσεις των πόθων μας, ενώ κάποια έχουν ανώτερη πνευματική αξία. Μερικά όνειρα αναφέρονται στο παρελθόν, ακόμα και σε προηγούμενες ζωές μας. Αν εξετάσουμε μερικά από τα όνειρά μας θα βρούμε ότι μερικοί άνθρωποι που συναντάμε ή κάποια γεγονότα που συμβαίνουν στα ό-

νείρα δεν ανήκουν στην τωρινή μας ζωή. Μερικά όνειρα αναφέρονται στο μέλλον. Μια μέρα του 1940, όταν ήμουν στη Σουηδία, ξύπνησα με τη σκέψη ότι έπρεπε να εμβάσω 2000 φράγκα από τη χώρα.⁷ Το έκανα. Λίγες μέρες αργότερα, δημοσιεύτηκε νόμος που, ως έκτακτο μέτρο εξαιτίας του πολέμου, επέτρεπε μόνο μικρά ποσά συναλλάγματος να εξέρχονται από τη χώρα. Ο Αβραάμ Λίνκολν είδε σε ζωηρό όνειρο ότι τον δολοφονούσαν και το διηγήθηκε σε άλλους.

Μερικά όνειρα μάς αποκαλύπτουν τους κρυφούς πόθους και τα συμπλέγματά μας. Πολλά όνειρα είναι συμβολικά. Επιδέχονται ερμηνεία. Ο Φρόντ και ο Γιούνγκ, δύο από τους σπουδαιότερους σύγχρονους ψυχολόγους, απέδωσαν μεγάλη σημασία στα όνειρα, ως μαρτυρίες για την νοητική κατάσταση του ασθενή. Όμως, οι ερμηνείες τους δεν ήταν πάντα ορθές. Ο Φρόντ, κυρίως, έτρεφε την έμμονη ιδέα ότι όλα τα όνειρα είναι εκφράσεις του απωθημένου σεξουαλικού πόθου. Αυτό δεν είναι καθόλου έτσι, αλλά είναι χρήσιμο να εξετάζουμε τα όνειρά μας και να βγάζουμε συμπεράσματα για το πώς λειτουργεί ο νους μας. Αν εξετάσουμε τα όνειρά μας, ανακαλύπτουμε μια νέα όψη της προσωπικότητάς μας. Δεν είμαστε τόσο καλοί όσο νομίζαμε. Μερικά όνειρα αποκαλύπτουν απαίσιες όψεις της προσωπικότητάς μας. Όμως, αυτό δεν πρέπει να μας φοβίζει. Η αλήθεια για τον εαυτό σου θα πρέπει να σε κάνει πιο δυνατό και περισσότερο αποφασισμένο να νικήσεις τα ελαττώματά σου.

Συχνά, τα όνειρα έρχονται από ένα βαθύτερο συνειδησιακό επίπεδο. Λέγεται ότι ο Robert Louis Stevenson ονειρεύτηκε το *'Dr. Jekyll and Mr. Hyde'* προτού γράψει το διάσημο διήγημα. Ο σπουδαίος Γερμανός χημικός του 19ου αιώνα Kekule, ανακάλυψε τη δομή της βενζίνης σε όνειρο. Κάποιο βράδυ καθώς λαγοκοιμόταν δίπλα στο τζάκι είδε διάφορα συμπλέγματα χημικών τύπων να χορεύουν μπροστά στα μάτια του. Ξαφνικά πρόσεξε ότι μερικά από αυτά αποτελούσαν κλειστό κύκλο, όπως δύο φίδια που το ένα δαγκώνει την ουρά του άλλου. Ξύπνησε και πέρασε την υπόλοιπή νύχτα επεξεργαζόμενος τη δακτυλική δομή της βενζίνης και τη θεωρία της μεσομέρειας.

Μερικά όνειρα μαρτυρούν τις βαθύτερες πνευματικές προσ-

---

7. Ο Σουάμι Γιατισβαράναντα στάλθηκε από το Τάγμα του Ραμακρίσνα στο Βισμπάντεν της Γερμανίας το 1933 και παρέμεινε στην Κεντρική Ευρώπη μέχρι λίγο πριν την κήρυξη του πολέμου, διαφεύγοντας στη Σουηδία. [ΣρΜ]

δοκίες της ψυχής. Μια νύχτα σε όνειρο έγραψα στο δάσκαλό μου τον Σουάμι Μπραχμάναντα: «Προσπαθώ να βλέπω το Θείο στους πάντες». Και μέσα στο όνειρό μου, εκείνος μου απάντησε εγγράφως: «Προσπάθησε να βλέπεις το όλο σε κάθε τμήμα. Προσπάθησε να βλέπεις το Άπειρο σε κάθε πεπερασμένο πράγμα». Για πολλές μέρες αυτό αποτέλεσε το αντικείμενο του διαλογισμού μου.

Κατόπιν υπάρχουν πνευματικά όνειρα όπου αποκαλύπτονται σπουδαίες πνευματικές αλήθειες. Μπορεί κανείς να λάβει ένα *Μάντρα* [ιερή λέξη η φράση για αδιάλειπτη επανάληψη] σε όνειρο ή να δει ένα εκστατικό όραμα. Το ονειρικό *Μάντρα* συχνά ταιριάζει με αυτό που δίνει ο Γκουρού κατά τη μύηση. Υπήρξαν διάφορα τέτοια περιστατικά στους βίους της Αγίας Μητέρας [της Σρι Σάραντα Ντέβι] και των άμεσων μαθητών του Σρι Ραμακρίσνα. Η θέαση μιας θεϊκής Μορφής σε όνειρο μπορεί να είναι κάτι πολύ ενθαρρυντικό για τον σκληρά αγωνιζόμενο αναζητητή. Όμως παρ' ότι η χαρά αυτής της εμπειρίας μπορεί να παραμείνει ζωντανή για πολύ καιρό, ο αναζητητής δεν κερδίζει τίποτε εκτός κι αν αυτό αποτελέσει ώθηση προς κανονικό διαλογισμό και ηθική κάθαρση στην κατάσταση της εγρήγορσης. Μια εμπειρία που δεν είναι συνειδητή έχει πολύ ελάχιστη πνευματική αξία.

Θα όφειλε να δίδεται περισσότερη προσοχή στο **φως** διά του οποίου ο ονειρευόμενος βλέπει τα όνειρα. Στην *Μπριχάντ-αράνγιακα Ουπάνισαντ* υπάρχει ένας αξιοπρόσεκτος διάλογος γι' αυτό το εσωτερικό φως. Κάποτε ο σπουδαίος σοφός Γιαγκνιαβάλκγια πήγε στην αυλή του βασιλιά Τζάνακα. Ο βασιλιάς τού έθεσε μια σειρά από ερωτήματα αναφορικά με το φως διά του οποίου ο άνθρωπος εργάζεται και βλέπει πράγματα. Ο Γιαγκνιαβάλκγια έδωσε κατάλληλες απαντήσεις. Πρώτον, είπε, ο ήλιος αποτελεί φως για τον άνθρωπο· κι όταν ο ήλιος δύει, τότε το φεγγάρι· κι όταν δύει το φεγγάρι, τότε η φωτιά· κι όταν σβήσει η φωτιά, τότε ο ήχος — αυτά διαδοχικά αποτελούν φώτα για τον άνθρωπο. Τελικά ο βασιλιάς ρώτησε: «Αφού δύσει ο ήλιος και το φεγγάρι, αφού σβήσει η φωτιά κι αφού σιγήσει ο ήχος, ω Γιαγκνιαβάλκγια, τι αποτελεί φως για τον άνθρωπο;». Ο μεγάλος σοφός απάντησε: «Ο Εαυτός όντως αποτελεί το φως του».⁸

8. *Μπριχάντ-αράνγιακα Ουπάνισαντ* 4.3.2–6.

Τα άλλα φώτα είναι εξωτερικά και μπορούν να βοηθήσουν τον άνθρωπο μόνο μέσα στην κατάσταση της εγρήγορσης. Αλλά στη διάρκεια του ονείρου και του αν-όνειρου ύπνου είναι διά του φωτός του Εαυτού που ο άνθρωπος γνωρίζει και διασκεδάζει. Ο Εαυτός δεν φωτίζεται από κάτι άλλο, αλλά φωτίζει το κάθε τι. Στην κατάσταση της πνευματικής φώτισης, μονάχα τούτο το φως λάμπει, ολομόναχο.

Ο σημερινός άνθρωπος θεωρεί τον ύπνο ως περίοδο αναπαύσεως. Στη Δύση, ο αν-όνειρος⁹ ύπνος ουδέποτε αποτέλεσε αντικείμενο φιλοσοφικής ερεύνης ή στοχασμού. Αλλά στις Ουπανισάδες βρίσκουμε πολύ βαθυστόχαστες δηλώσεις για τη φύση της καταστάσεως του αν-όνειρου ύπνου. Η *Μπριχάντ-αράνγιακα Ουπάνισαντ* λέει τα εξής:

«Όπως όταν το γεράκι ή ο αετός που, αφού πετάξει ψηλά στα ουράνια και κουραστεί, απλώνει τα φτερά του και κατέρχεται ομαλά στη φωλιά του, έτσι και ο εαυτός σπεύδει στην κατάσταση όπου, περνώντας στον ύπνο, δεν αναζητάει κανένα ποθητό αντικείμενο και δε βλέπει κανένα όνειρο». (4.3.19)

Η ίδια Ουπανισάντ επιπλέον λέει ότι στην κατάσταση του αν-όνειρου ύπνου «ένας πατέρας παύει να είναι πατέρας, μια μητέρα παύει να είναι μητέρα, ένας δολοφόνος παύει να είναι δολοφόνος, ένας ερημίτης παύει να είναι ερημίτης» (4.3.22). Σε εκείνη την κατάσταση, ουδείς βλέπει, ακούει, γεύεται, μιλάει, ή τείνει την προσοχή, επειδή όλες αυτές οι δραστηριότητες απαιτούν την ύπαρξη ενός δεύτερου αντικειμένου. Αλλά στον αν-όνειρο ύπνο η ατομική ψυχή γίνεται ένα με το άπειρο υπέρτατο Πνεύμα και βιώνει αναλλοίωτη ευδαιμονία. Τότε, υπάρχει μια αδιαίρετη συνείδηση σαν μια απέραντη έκταση νερού (4.3.32). Αυτή η κατάσταση είναι η πλησιέστερη, κατά προσέγγιση, προς την κατάσταση της απελευθέρωσης: αλλά υπάρχει μια τεράστια διαφορά ανάμεσά τους. Η ατομική ψυχή αναμφίβολα απολαμβάνει αναλλοίωτη ευδαιμονία στον αν-όνειρο ύπνο, αλλά παρά τούτα εξακολουθεί να είναι αιχμάλωτη και να διακατέχεται από άγνοια. Όταν ξυπνάει, γίνεται ο ίδιος παλιός εαυτός και βιώνει όλα τα βάσανα και τους περιορισμούς που ένιωθε προηγουμένως. Οφείλουμε να βιώσουμε την εμπειρία του αν-όνειρου ύπνου συνειδητά.

9. Χωρίς όνειρα.

Η δασκάλα σε ένα κατηχητικό σχολείο στο Σαν Φρανσίσκο είπε στα παιδάκια ότι όλοι οι άνθρωποι είναι παιδιά του Θεού. Ένα αγοράκι ρώτησε: «Ακόμα και οι κακοί στη φυλακή Αλκατράζ,¹⁰ Είναι άραγε και αυτοί παιδιά του Θεού;». Η δασκάλα τα 'χασε και σώπασε για λίγο. Κατόπιν ένα έξυπνο κοριτσάκι είπε: «Ναι, και αυτοί είναι παιδιά του Θεού, μόνο που αυτοί οι τύποι δεν το γνωρίζουν». Στον ανόνειρο ύπνο γινόμαστε ένα με το Θεό, αλλ' αυτό μας διαφεύγει όταν ξυπνάμε. Ξεχνώντας την αληθινή Θεϊκή μας φύση, συμπεριφερόμαστε με κάθε δυνατό ανόητο τρόπο. Τούτος ο κόσμος είναι σαν μια φυλακή· είμαστε εδώ επειδή έχουμε ξεχάσει την αληθινή μας φύση. Οφείλουμε να μεταφέρουμε κάτι από την κατάσταση του αν-όνειρου ύπνου στο συνειδητό μας διαλογισμό. Η πνευματική εμπειρία μάς χαρίζει την τέλεια χαλάρωση, ειρήνη και ευτυχία του αν-όνειρου ύπνου, και επιπλέον την υπέρτατη γνώση, την αγνότητα και την ολοκλήρωση.

Κάποτε ο Σουάμι Πρεμάναντα, ένας από τους σπουδαιότερους μαθητές του Σρι Ραμακρίσνα, διαλογιζόταν στο ιερό του Μοναστηριού Μπέλουρ. Πολύ σύντομα απορροφήθηκε σε Σαμάντχι. Κάποιος δόκιμος μοναχός προσπάθησε να τον επαναφέρει στην εγκόσμια συνείδηση, αλλά απέτυχε. Μετά από πολλή ώρα, όταν ο Σουάμι είχε επανέλθει στη συνηθισμένη συνειδησιακή κατάσταση, ο άπειρος νεαρός τον ρώτησε: «Κύριε, κοιμόσασταν;». Εις απάντηση ο μεγάλος Σουάμι τραγούδησε ένα βεγγαλικό άσμα που ξεκινάει με το στίχο «*Εχω κοιμίσει τον ύπνο μου*». Είχε πάει πέρα από την εγρήγορση, το όνειρο και τον αν-όνειρο ύπνο στην υπερσυνειδητή κατάσταση. Ο Σουάμι Τουριγιάναντα [άλλος σπουδαίος μαθητής του Σρι Ραμακρίσνα] περιέγραψε πώς νίκησε τον ύπνο. Θέλησε να 'εξετάσει' τον ύπνο. Αφού σίγασε όλες του τις σκέψεις και πήγαινε να τον πάρει ο ύπνος, αυτός άσκησε τη θέλησή του και παρέμεινε ξύπνιος. Ασκούμενος με αυτόν τον τρόπο, ανακάλυψε ότι ο ύπνος ελαχιστοποιήθηκε κι ότι δεν παρέμεινε παρά ένα λεπτό χώρισμα ανάμεσα σ' αυτόν και το Μπράχμαν. Είχε φτάσει στο κατώφλι του υπερσυνειδητού.

Το μυστήριο των ψυχικών φαινομένων

Υπάρχουν διάφορα συνειδησιακά επίπεδα. Ένα από αυτά εί-

10. Που βρίσκεται στο νησάκι απεναντι από το Σαν Φρανσίσκο. [ΣτΜ]

ναι το αισθητό επίπεδο, όπου βλέπουμε και γνωρίζουμε φυσικά αντικείμενα. Όταν σκεφτόμαστε ή ονειροπολούμε ζούμε προσωρινά στο επίπεδο του νου. Αλλά, συνήθως γνωρίζουμε ένα πολύ ελάχιστο τμήμα αυτού του επιπέδου. Γνωρίζουμε πολύ ελάχιστα για το δικό μας νου και σχεδόν τίποτα για τον απέραντο παγκόσμιο νου [τον αποκαλούμενο *μαχάτ*, που σημαίνει 'ο απέραντος'], μέρη του οποίου είναι οι ατομικοί νόες μας. Συνήθως, έχουμε πολύ ελάχιστες γνώσεις για τις δυνάμεις που είναι κρυμμένες σ' αυτόν και τα περίεργα πράγματα που συμβαίνουν εκεί. Ακριβώς όπως μπορούμε να διαχειριστούμε τις δυνάμεις του φυσικού κόσμου, μπορούμε να διαχειριστούμε την *πράνα*, την ψυχική δύναμη. Σε μερικούς, αυτή η ικανότητα είναι έμφυτη. Στη Βαρσοβία συνάντησα μια κυρία που είχε την ικανότητα να διακρίνει την κρυμμένη φύση των πραγμάτων. Ήταν ικανή να διακρίνει τι έφταιγε σε κάποια μηχανή που δεν μπορούσε να λειτουργήσει. Ο Σουάμι Βιβεκάναττα ανέφερε κάποιον στο Χαϊντενραμπάντ ο οποίος φανέρωνε φρέσκα τριαντάφυλλα, σταφύλια και πολλά άλλα πράγματα από το πουθενά.¹¹

Ο καθένας μας έχει νοητικές ικανότητες. Η *Πράνα* λειτουργεί μέσα στους πάντες. Όμως, στη μεγάλη πλειονότητα των ανθρώπων είναι ολοκληρωτικά εξωστραμμένη, για την επίτευξη αισθητηριακών απολαύσεων και εγκόσμιων σκοπών. Αν περιορίσουμε αυτή τη σπατάλη, ανακαλύπτουμε ότι η ψυχική ενέργεια συσσωρεύεται μέσα μας. Κατόπιν, έχουμε ανάγκη να μάθουμε πώς να την κατευθύνουμε σε πνευματικούς διαύλους. Με άλλα λόγια, χρειαζόμαστε καθοδήγηση από πνευματικές ψυχές. Διαφορετικά η συσσωρευμένη ψυχική δύναμή μας θα διοχετευτεί σε άλλους διαύλους και θα αποκτήσουμε κάποιες ευτελείς απόκρυφες ικανότητες. Θα βλέπουμε πράγματα να συμβαίνουν αλλού (τηλαισθησία) ή θα ακούμε μακρινά πράγματα (τηλεακοή) ή θα μπορούμε να διαβάζουμε τη σκέψη των άλλων. Αυτά μπορούν να μας διασκεδάσουν για λίγο, αλλά δεν έχουν καμία ανώτερη αξία· αποτελούν μόνο εμπόδια στο δρόμο προς την Πραγματικότητα. Οι ψυχικές ικανότητες δεν μας χαρίζουν την ολοκλήρωση και την ευδαιμονία και δεν μας απαλλάσσουν από τη λύπη. Το μόνο που κάνουν είναι να μας κάνουν περισσότερο εγωιστές.

11. *The Complete Works of Swami Vivekananda*, Vol. 2. pp.11–12.

Οι φωτισμένες ψυχές δίνουν λιγοστή προσοχή σ' αυτές τις ικανότητες. Αν ποτέ φανερωθούν μέσα τους, τις χρησιμοποιούν πολύ προσεκτικά για το καλό των άλλων. Ο Σουάμι Μπραχμάναντα ήταν μια δεξαμενή πνευματικής δύναμης που τη χρησιμοποιούσε προσεκτικά για την ευημερία των άλλων, Ήταν προικισμένος με βαθύτατη ψυχική διορατικότητα. Κάποτε προειδοποίησε κάποιο νέο: «Πρόσεχε, σε περικυκλώνει ένα πυκνό νέφος που θα εκδηλωθεί όταν φτάσεις γύρω στα σαράντα σου». Το παιδί αυτό αργότερα τρελάθηκε και πέθανε περίπου στην ηλικία που ανέφερε ο Σουάμι.

Ο Σουάμι Μπραχμάναντα ήταν ικανός να γνωρίζει το παρελθόν και το μέλλον των μαθητών του. Τον πρωτοσυνάντησα όταν ήμουν νεαρός φοιτητής πανεπιστημίου. Πήγα μαζί με ένα φίλο μου να τον επισκεφτούμε στο σπίτι του Μπάλαραμ Μποζ. Ζήτησε να δει την παλάμη του φίλου μου. Αφού την εξέτασε, είπε: «Η λαγνεία θα σε εμποδίσει κάπως, αλλά αν ο Σρι Ραμακρίσνα το θελήσει, θα εξαφανιστεί». Αλλά ο Σουάμι Μπραχμάναντα δεν κοίταξε την παλάμη μου, παρά την παράκληση του Σουάμι Πρεμάναντα. Ένωσα απογοήτευση, αλλά αργότερα, όταν έμαθα ότι ο Σουάμι Μπραχμάναντα είχε πει στον ακόλουθό του ότι θα γινόμουν μοναχός, ένιωσα πολύ χαρούμενος και ευλογημένος. Η πρόβλεψή του πραγματοποιήθηκε. Έγινα μοναχός και ο φίλος μου έγινε οικογενειάρχης, αλλά παρέμεινε μεγάλος λάτρης του Θεού.

Το 1917, όταν ήμουν στο Μπανγκαλόρ, αρρώστησα με εντερικό πυρετό. Εισήχθηκα σε νοσοκομείο. Κάποιο πρωί έφεραν έναν ηλικιωμένο άντρα και τον ξάπλωσαν σε ένα διπλανό κρεβάτι. Τη νύχτα πέθανε. Δε φοβόμουν το θάνατο αλλά έβρισκα τους δυνατούς σωματικούς πόνους μου δυσβάσταχτους. Κατόπιν σκέφτηκα πως θα 'ταν καλύτερα να πεθάνω. Μόλις δυνάμωσε αυτή η σκέψη μέσα στο μυαλό μου, είδα σε όραμα τον Σουάμι Μπραχμάναντα. Εκείνος είπε: «Είναι ποτέ δυνατό να πεθάνεις; Έχεις ακόμα δουλειά να κάνεις για τον Σρι Ραμακρίσνα». Λέγοντας έτσι, εξαφανίστηκε. Αυτή η εμπειρία ανακαίνισε ολόκληρη την οντότητά μου. Με γέμιζε με ειρήνη και ένα βαθύ αίσθημα αυτοπαραδόσεως. Η κατάσταση της υγείας μου βελτιώθηκε. Αρκετοί από τους μαθητές του Μπραχμάναντα είχαν παρόμοιες εμπειρίες. Είχε σπουδαίες ικανότητες αλλά τις χρησιμοποιούσε με διάκριση και μόνο για την ευημερία των άλλων.

Οι ψυχικές ικανότητες είναι διαφόρων ειδών. Στο βίο του Σρι Ραμακρίσνα διαβάζουμε για δύο νέους άντρες, τους Τσάντρα και Γκίριτζα, που του γνώρισε η δασκάλα του, η Μπαϊράβι Μπράχμανι. Ο Τσάντρα είχε μαζί του μια θαυματουργή σφαίρα με τη βοήθεια της οποίας είχε επιτύχει την ικανότητα να εξαφανίζεται ξαφνικά από τα μάτια των ανθρώπων. Δεν είχε όμως επιτύχει ανώτερη νοερή καθαρότητα και άρχισε να κάνει κακή χρήση αυτής της ικανότητας και να μπαίνει αόρατα στα σπίτια των ανθρώπων. Σύντομα τον κυρίευσε η λαγνεία και ως αποτέλεσμα έχασε την ικανότητά του. Ο άλλος νέος, ο Γκίριτζα είχε μια άλλη ικανότητα. Μια θεοσκοτεινή νύχτα, ο Δάσκαλος δυσκολευόταν να βαδίσει στο δρόμο προς το ναό του Ντακσινέσβαρ από την έπαυλη του Σαμπχού Μαλλίκ. Ο Γκίριτζα που συνόδευε τον Δάσκαλο τότε στράφηκε και από την πλάτη του εκπορεύτηκε μια λαμπρή ακτίνα φωτός που φώτισε όλο το δρόμο μέχρι την πύλη του ναού της Κάλι. Ο Σρι Ραμακρίσνα, ως υπέρ-Γιόγκι που ήταν, ουδέποτε εκδήλωσε τέτοιες ευτελείς ψυχικές ικανότητες. Στην περίπτωση αυτή, εκείνος απορρόφησε στον εαυτό του τις ψυχικές ικανότητες των Τσάντρα και Γκίριτζα κι έτσι οι νέες τους στράφηκαν προς την αναζήτηση του Θεού.¹²

Όλοι οι σπουδαίοι πνευματικοί άνθρωποι ρητώς αποδοκίμασαν την ενασχόληση με τις ψυχικές ικανότητες, επειδή αυτές αποσπούν τον αναζητητή από το πνευματικό μονοπάτι και μπορούν ακόμα να τον οδηγήσουν σε ολοκληρωτική χρεοκοπία. Οι ψυχικές εμπειρίες δεν είναι ασυνήθιστες ανάμεσα στους ειλικρινείς αναζητητές που ασκούν μεθοδική Σάντχανα [πνευματικό αγώνα]. Μπορεί κάποιος να ακούσει καμπανίσματα ή να ακούσει τον σπουδαίο άκτιστο ήχο, τον *ανάχατα ντχβάνι*, που δονείται αιώνια μέσα στο σύμπαν. Ή μπορεί να δει το μυστηριώδες εσωτερικό φως. Όλα αυτά είναι σημάδια ότι βρίσκεσαι στο σωστό δρόμο. Αυτή είναι η μόνη τους χρησιμότητα. Δεν πρέπει να εκλαμβάνουμε τον οδοδείκτη για το δρόμο. Όταν ήταν νέος, ο Σουάμι Βιβεκάναντα είχε εκπληκτικές πνευματικές εμπειρίες. Κάποτε του φανερώθηκε η ικανότητα της τηλαισθησίας. Όταν ορθολογιστής, επαλήθευσε τις εμπειρίες του και βρήκε ότι ήταν αληθινές. Όταν όμως το είπε στον Σρι Ραμακρίσνα, ο Δάσκαλος τον συμβούλευσε να διακόψει το διαλογισμό του για μερικές μέ-

12. Swami Saradananda, *Sri Ramakrishna the Great Master* (Madras, Sri Ramakrishna Math, 1963), pp. 467–469.

ρες, έτσι ώστε η ικανότητα αυτή να τον εγκαταλείψει.

Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που ενδιαφέρονται για τα φαντάσματα και τα ασώματα πνεύματα. Αυτά δεν απασχολούν το γνήσιο πνευματικό αναζητητή, ο οποίος αποφεύγει τέτοια παράδοξα φαινόμενα. Αλλά, η ανθρώπινη φύση τρέφει μια αθεράπευτη περιέργεια και πολλοί άνθρωποι σπαταλάνε τον πολύτιμο χρόνο τους ασχολούμενοι με τον 'πνευματισμό' παρά με την αληθινή πνευματική ζωή. Ίσως κάποιος από εσάς διαβάσατε το βιβλίο του Σουάμι Αμπεντχάναντα με τίτλο *Life Beyond Death* [Ζωή πέρα από το θάνατο]. Εκεί αυτός περιγράφει κάποιες πνευματιστικές συγκεντρώσεις στις οποίες παραβρέθηκε. Στην Ινδία, μόλις κάποιος δαιμονιστεί, τον πηγαίνουν σε ένα ναό ή σε έναν εξορκιστή για να απαλλαγεί από αυτήν την ενόχληση. Αλλά στην Αμερική, αυτός γίνεται 'μέντιουμ' και βγάζει πολλά λεφτά. Τα μεντιουμιστικά φαινόμενα μπορούν να είναι αληθινά, αλλά είναι καθαρή σπατάλη χρόνου να παίζει κάποιος με τέτοια πράγματα. Ο Σρι Ραμακρίσνα είχε ένα μαθητή ονόματι Νιράντζαν. Προτού πάει στον Δάσκαλο, αυτός χρημάτισε ως 'μέντιουμ' για κάποια ομάδα 'πνευματιστών'. Όταν το έμαθε αυτό, ο Δάσκαλος ζήτησε από το παιδί να διακόψει αμέσως. «Παιδί μου», είπε, «αν σκέφτεσαι φαντάσματα και πνεύματα, θα γίνεις φαντάσματα και πνεύματα, ενώ αν σκέφτεσαι το Θεό, θα θεοποιηθεί η ζωή σου».¹³

Από το βίο του Σρι Ραμακρίσνα μαθαίνουμε ότι είχε συναντήσεις με όλων των ειδών πνεύματα. Υπήρχε ένας Μπχαϊράβα [ημίθεος, ακόλουθος του Σίβα] που διέμενε στο ναό της Κάλι στο Ντακσινέσβαρ. Ήταν αόρατος στους άλλους. Μια μέρα που ο Τοτάπουρί, ο βεδαντιστής δάσκαλος του Δασκάλου διαλογιζόταν κάτω από το Παντσαβατί [το Πεντάδεντρο] είδε μια υψηλή μελαψή μορφή να κατέρχεται από ένα δέντρο. Ο Τοτάπουρί δεν ενοχλήθηκε καθόλου. Είπε στον μυστηριώδη επισκέπτη: «Εντάξει, εσύ κι εγώ είμαστε το ίδιο ον· εσύ είσαι μια εκδήλωση του Μπράχμαν και εγώ είμαι μian άλλη. Έλα, κάτσε κάτω για να διαλογιστείς». Ο Μπχαϊράβα έσκασε στα γέλια και εξαφανίστηκε.¹⁴

Αντί να χάνουμε την ώρα μας με τα 'πνεύματα', είναι προτιμότερο να πάμε στο υπέρτατο Πνεύμα, στην Ψυχή όλων των ψυχών, στην τελική πηγή της ειρήνης και της ευδαιμονίας. Πρέ-

13. *The Apostles of Sri Ramakrishna*, p.162

14. Swami Saradananda, *Sri Ramakrishna the Great Master*, p.478.

πει να μάθουμε πώς να παραμερίσουμε ή να υπερβούμε τα ψυχικά επίπεδα και να ανέλθουμε στο επίπεδο του αληθινού Πνεύματος όπου η ατομική ψυχή βρίσκεται σε επαφή με την Υπερψυχή. Όσο δεν επιτυγχάνεται αυτή η ένωση, τόσο εξακολουθεί να πεινάει η ψυχή κι όσο εξακολουθεί αυτό, δεν μπορείς ποτέ να έχεις την αληθινή ειρήνη ή την ολοκλήρωση. Το άγγιγμα του παγκόσμιου Πνεύματος πρέπει να ληφθεί από την ψυχή· το αληθινό εσωτερικό Φως πρέπει να φωτίσει τους σκοτεινούς θαλάμους της καρδιάς. Μόνο τότε υπερβαίνει ο άνθρωπος τις λύπες της ζωής. Η πνευματική εμπειρία χαρίζεται άμεσα από το υπέρτατο Πνεύμα. Αυτό είναι ακατάληπτο από την κοινή διάνοια και τη λογική. Ο Αλ-Γαζάλι, ο σπουδαίος μυστικιστής Σούφι, είπε:

«Στη διάρκεια της απομονωμένης καταστάσεως μού αποκαλύφθηκαν πράγματα που δεν μπορούν ούτε να περιγραφούν ούτε να δειχτούν. Η όραση φωτίζεται από ένα φως που αποκαλύπτει κρυμμένα πράγματα και αντικείμενα, στα οποία η διάνοια αδυνατεί να φτάσει. Η εμπειρία που επιτυγχάνει κανείς διά της μεθόδου των Σούφι είναι σαν την άμεση αντίληψη, σαν να αγγίζεις το αντικείμενο με το χέρι σου».

Ο σπουδαίος νεοπλατωνικός μυστικιστής Πλωτίνος είπε:

«Ρωτάς πώς μπορούμε να γνωρίσουμε το Άπειρο; Απαντάω: όχι με τη λογική. Η σφαίρα της λογικής είναι να ξεχωρίζει και να προσδιορίζει. Το Άπειρο δεν μπορεί να καταταχθεί ανάμεσα στα αντικείμενά της. Το Άπειρο συλλαμβάνεται με μια λειτουργία ανώτερη από τη λογική, περνώντας σε μια κατάσταση όπου παύεις να είσαι ο περιορισμένος σου εαυτός, στην οποία η θεϊκή ουσία κοινωνεί μαζί σου».

Τι χαρίζει η αληθινή πνευματική εμπειρία;

Η αληθινή πνευματική εμπειρία κρίνεται από τους καρπούς της. Τα οράματα και οι άλλες πνευματικές εμπειρίες οφείλουν να επιφέρουν έναν πλήρη μετασχηματισμό του χαρακτήρα και να χαρίσουν στον πνευματικό αναζητητή περισσότερη δύναμη, αγνότητα και μεγαλοψυχία απέναντι στους άλλους. Πρέπει να τον γεμίσουν με νέα ελπίδα, η οποία οφείλει να αντανακλάται στις πράξεις του. Όπως λέει ο Άγιος Ιωάννης του Σταυρού [San Juan de la Cruz] — ο σπουδαίος Καρμελίτης μυστικιστής του 17ου αιώνα — για τις αληθινές πνευματικές εμπειρίες:

«Αυτές, με εκπληκτικό τρόπο εμπλουτίζουν την ψυχή. . .

Ακόμα και μια μόνο, είναι αρκετή μονομιάς να αφανίσει κάποια ατέλεια από την οποία η ψυχή. . . μάταια προσπαθούσε να απαλλαγεί και τη αφήνει στολισμένη με αρετές και φορτωμένη με υπερφυσικά δώρα».

Μια κυρία με ισχυρή φαντασία κάποτε μου είπε στη Δύση ότι είχε οραματιστεί τον Σρι Ραμακρίσνα. Ένας νέος που ήταν ερωτευμένος με κάποια κοπέλα, είδε ‘οράματά’ της στη διάρκεια του διαλογισμού του και τις εξέλαβε ως φανερώσεις της Θείας Μητέρας! Και στις δύο περιπτώσεις, αναγκάστηκα να τους πω την αλήθεια — ότι ήταν θύματα τις υπερβολικά ζωηρής φαντασίας τους. Υπάρχουν οράματα και οράματα. Μερικά είναι προϊόντα ζωηρής φαντασίας και είναι εντελώς υποκειμενικά. Άλλα πάλι είναι αντικειμενικές εκδηλώσεις λεπτοφυών πραγματικοτήτων που γίνονται αντιληπτές από ένα δεκτικό νου. Η αξία τους οφείλει να κριθεί από τους καρπούς τους. Οι ψευδαισθητώσεις υπονοούν αντιλήψεις που δεν στηρίζονται σε καμία πραγματικότητα και είναι προϊόντα αρρωστημένων νεύρων ή διαταραγμένων νούν. Οι ψυχικές εμπειρίες, παρ’ ότι είναι γνήσια πράγματα ανήκουν σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο λεπτοφυή κόσμο και δεν έχουν καμία πνευματική αξία. Αντιθέτως, η αληθινή πνευματική εμπειρία μάς φέρνει σε άμεση επαφή με την αμετάβλητη Πραγματικότητα και μετασχηματίζει τη ζωή μας. Μετασχηματίζει το χαρακτήρα μας, τη συνείδησή μας και τον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο. Ο Σουάμι Βιβεκάναντα κάποτε έκανε μια ωμή αλλά πολύ σημαντική δήλωση: «Όσοι λένε πως είδαν τον Σρι Ραμακρίσνα και δεν απέκτησαν κάτι από την αγνότητά του, την απάρνησή του και την αφοσίωσή του, είναι σαν να είδαν κάποια μαϊμού».

Ο πνευματικός αναζητητής δεν πρέπει να ανυπομονεί να επιτύχει πνευματικές εμπειρίες. Αυτές θα φανερωθούν στην κατάλληλη στιγμή, όταν η ψυχή είναι έτοιμη. Μέχρι τότε, είναι προτιμότερο να επιδοθείς σε προσπάθεια να αλλάξεις τη ζωή σου. Είναι πολύ προτιμότερο να επιδοθείς στην οικοδόμηση ενός αγνού, νηφάλιου και ειρηνικού χαρακτήρα, παρά να καταστρέψεις τη ζωή σου με μάταιες φαντασίες ότι είσαι δέκτης εκπληκτικών πνευματικών εμπειριών. Όταν ήμουν στη Δύση, συνάντησα πολλούς εξαιρετικούς άντρες και γυναίκες που ήταν πρόθυμοι να γευτούν τα οφέλη που χαρίζει η μεθοδική άσκηση πνευματικού αγώνα. Μια Ελβετίδα έβλεπε εκπληκτικά οράματα και διέθετε αγνότητα και αταραξία, αλλά ονειροπολούσε. Η

ενέργειά της σχημάτιζε μια δίνη. Την πήγανε σε ένα ψυχίατρο, αλλά αυτός δεν μπόρεσε να κάνει τίποτα. Μου έγραψε για τις εσωτερικές της εμπειρίες. Της έδωσα κάποιες πνευματικές οδηγίες και το αποτέλεσμα ήταν θαυματουργό. Στη Χάγη συνάντησα ένα νέο Ολλανδό που είχε βιώσει μια περίεργη ατάραχη κατάσταση, που κατόπιν τον εγκατέλειψε. Ποθούσε να ανακτήσει εκείνη την ατάραχη κατάσταση. Ζήτησα από αυτόν και τη γυναίκα του να ασκήσουν διαλογισμό με τον ορθό τρόπο. Αυτό τους ωφέλησε πάρα πολύ.

Μια πολύ μορφωμένη κυρία, σύζυγος καθηγητή πανεπιστημίου στην Ελβετία, έτυχε να διαβάσει τις *Πνευματικές Διδασκαλίες του Σουάμι Μπραχμάναντα*. Με επισκέφτηκε και μου υπέβαλε κάποιες ερωτήσεις. Βρήκα ότι διέθετε μια σημαντική πνευματική ροπή, αλλά αδυνατούσε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της ζωής. Τη συμβούλευσα να επιδιώξει μια ισορροπία ανάμεσα στην εσωτερική και την εξωτερική ζωή. Τη συμβούλευσα να συνδυάσει τη λατρεία με την εργασία και να γεμίσει την ψυχή της με τη μουσική του θείου Ονόματος. Αγωνίστηκε με ειλικρίνεια και πέτυχε ένα αξιοσημείωτο μετασχηματισμό.

Ένας προτεστάντης πάστορας με επισκέφτηκε αφού διάβασε το *Βίο του Ραμακρίσνα* που έγραψε ο Romain Rolland. Επιθυμούσε να εφαρμόσει πρακτικές οδηγίες για την πνευματική ζωή και ήταν πολύ ειλικρινής γι' αυτό. Τον συμβούλευσα πρώτα να ανακαλύψει πού πραγματικά στεκόταν πνευματικά και κατόπιν να ακολουθήσει τις απλές οδηγίες που έδωσα. Συνεργάστηκε, και πολύ σύντομα πέτυχε μια νέα εσωτερική αρμονία. Οι φίλοι του είπαν ότι τα κηρύγματά του βελτιώθηκαν. Μερικοί λένε πως η Γιόγκα δεν μπορεί να ασκηθεί στη Δύση. Μετά από μερικά χρόνια πείρας, μπορώ με βεβαιότητα να δηλώσω ότι αυτό δεν είναι καθόλου αληθές. Στη Δύση είχα την καλή τύχη να συναντήσω περισσότερο από ένα νέο άντρα του οποίου ο νους είχε ανέλθει σε ένα ανώτερο επίπεδο. Όταν έρχεσαι στο κατάλληλο πρόσωπο, πείθεσαι οπωσδήποτε. Είδα πολλά νεαρά άτομα που πέτυχαν τη χαρά και την ειρήνη μέσα από πνευματικό αγώνα. Το αποτέλεσμα του αδιάκοπου πνευματικού αγώνα νιώθεται οπωσδήποτε από όλους, είτε είναι στην Ανατολή είτε στη Δύση. Ο Θεός βλέπει μονάχα τις εσωτερικές προσδοκίες του ανθρώπου και όχι το εξωτερικό του ένδυμα ή τις συνήθειές του.

Οι διάφορες πνευματικές εμπειρίες

Η πνευματική εμπειρία δεν έχει όρια· υπάρχουν άπειρα είδη εμπειριών. Μερικές από αυτές είναι κατώτερες· αποτελούν περισσότερο οδοδείκτες ή ενδείξεις παρά αληθινές πνευματικές εμπειρίες. Όταν ο νους σου είναι καταλλήλως συντονισμένος, μπορείς να ακούσεις υπεραισθητές δονήσεις. Αυτές δεν ακούγονται από τα υλικά αυτιά. Ακούγονται μέσα στο νου. Μερικές φορές μπορείς να ακούσεις μακρινά καμπανίσματα. Ακούγονται εύκολα σε μοναχικά μέρη, κυρίως στο βάθος της νύχτας. Τα άκουγα όταν ήμουν στο Μαγιάβατι.¹⁵ Τα ακούω ακόμα κι εδώ στο Βισμπάντεν. Μερικές φορές μπορείς να νιώσεις ορισμένες δονήσεις να ανέρχονται από τον *Ακάσα* [το χώρο] που έχεις μέσα σου, σαν τις ρυτιδώσεις που βλέπεις στην επιφάνεια μιας λιμούλας όταν ρίξεις μια πέτρα μέσα της. Όταν βρίσκεσαι σε μια ορισμένη κατάσταση συγκέντρωσης, μπορείς να ακούσεις το *ανάχατα ντχβάνι* [*anahata dhvani*], την αιώνια άκτιστη δόνηση του Παγκόσμιου Νου.

Κατόπιν υπάρχει η εμπειρία του μυστικού φωτός. Αυτό το εσωτερικό φως είναι το φως της συνείδησης. Μερικές από αυτές τις εμπειρίες είναι χρήσιμες επειδή δείχνουν ότι η συγκέντρωσή σου βελτιώνεται. Αλλά, κανείς οφείλει να μην τους δίνει πολλή σημασία. Αν το κάνεις, παγιδεύεσαι. Ξεχνάς το σκοπό σου και προσκολλιέσαι στις παραεκδηλώσεις. Αλλά όπως έχω επανειλημμένα τονίσει, η σκέτη συγκέντρωση δεν είναι ιδιαίτερα χρήσιμη. Η συγκέντρωση αυτή καθεαυτή μπορεί να μην έχει πνευματικό περιεχόμενο. Ο τελικός μας σκοπός πρέπει να είναι πνευματικός. Αν ακούσουμε κάποιο μυστικό ήχο οφείλουμε να αναζητήσουμε την πηγή αυτού του ήχου· αν δούμε κάποιο φως πρέπει να πάμε στην πηγή αυτού του φωτός. Το υπέρτατο Πνεύμα είναι η πηγή όλων αυτών των φαινομένων, και αυτός είναι ο τελικός μας σκοπός. Ο σοβαρός πνευματικός αναζητητής οφείλει να παραμερίζει τέτοιες εμπειρίες μόλις φανερώνονται και να μη μιλάει γι' αυτές σε άλλους για να μην τους προκαλέσει σύγχυση. Όταν ασκείτε *Τζάπα* [επανάληψη ιερού Ονόματος] και διαλογισμό [ανάμνηση Μορφής και ιδιοτήτων] σκεφτείτε μο-

15. Μια ορεινή τοποθεσία στα Ιμαλάια, κοντά στα δυτικά σύνορα του Νεπάλ. Εκεί είναι το γραφείο συντάξεως του *Prabuddha Bharata*, το μηνιαίο περιοδικό του Τάγματος του Ραμακρίσνα. Ο Σουάμι Γιατισβαράναντα υπηρέτησε εκεί το 1922-24 και ξανά το 1926-27 [ΣΤΜ].

νάχα την *Ίστα Ντέβατά* σας [τη προτιμημένη θεότητά σας] ως ενσωμάτωση συνειδήσεως και ευδαιμονίας. Μη σκέφτεστε τις ψυχικές εμπειρίες.

Οι περισσότεροι αναζητητές δεν μπορούν να διαλογιστούν χωρίς να επικεντρώνουν το συναίσθημά τους σε κάποια ιερή Προσωπικότητα [**Διάγραμμα 1**].¹⁶ Ας ξεκινήσουν με τη **Μορφή** της κι ας τη νιώσουν ζωντανή και γεμάτη συνείδηση. Η Μορφή θυμίζει τις θεϊκές ιδιότητες και καθώς η συγκέντρωσή μας βαθθαίνει, ερχόμαστε σε επαφή με τη συνείδηση της *Ίστα Ντέβατά*. Βλέπουμε την ιερή Προσωπικότητα ως συνδεδειγμένο κρίκο ανάμεσα στην ατομική και την παγκόσμια συνείδηση [**Διάγραμμα 3**]. — Κατόπιν νιώθουμε ότι *εμείς* είμαστε αυτός ο κρίκος [**Διάγραμμα 4**]. — Αργότερα η συνείδησή μας διαστέλλεται και νιώθουμε το ατομικό ως εκδήλωση του Παγκόσμιου [**Διάγραμμα 5–6**]. — Τελικά, και το Παγκόσμιο και το ατομικό συγχωνεύονται στο Υπερβατικό, το λεγόμενο Ένα-χωρίς-δεύτερο [**Διάγραμμα 7**].

Αργότερα, προχωρώντας πιο πέρα, ο Απρόσωπος που εκδηλώνεται ως Πρόσωπο καταλαμβάνει το επίκεντρο της εμπειρίας μας [**Διάγραμμα 9**]. Νιώθουμε ότι οι ψυχές μας και οι ψυχές όλων των άλλων είναι εκδηλώσεις μιας αδιαίρετης συνειδήσεως [**Διάγραμμα 8**]. Βλέπουμε το υπέρτατο Πνεύμα μέσα σε όλα τα όντα και νιώθουμε μια ισχυρή εσωτερική παρόρμηση να υπηρετήσουμε όλα τα πλάσματα. Μας γεμίζει μια βαθιά αγάπη και συμπόνοια για τους πάντες χωρίς να γεννιέται μέσα μας ηθική σύγχυση.

Πρώτα λοιπόν ερχόμαστε σε επαφή με τις παγκόσμιες δονήσεις, έπειτα ερχόμαστε σε επαφή με τον παγκόσμιο νου και κατόπιν νιώθουμε την επαφή ανάμεσα στην πεπερασμένη συνείδησή μας και την απεριόριστη συνείδηση. Από μια σκοπιά, όλα αυτά αποτελούν κύκλους εντός κύκλων. Μπορούμε να ζήσουμε στο επίπεδο των σκέψεων, μπορούμε να νιώσουμε το σώμα μας και τα σώματα των άλλων ως απλές σκέψεις ή μπορούμε να σιγάσουμε αυτές τις ιδεο-μορφές και να φτάσουμε στο επίπεδο του Απρόσωπου για να απολαύσουμε την υπέρτατη ειρήνη και μακαριότητα.

---

16. Σχετικά με τούτη και τις επόμενες παραγράφους, δείτε Πίνακα στη σελίδα 28 και το ειδικό επεξηγηματικό φυλλάδιο με τίτλο: *ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ* [ΣΤΜ]

Οι πνευματικές εμπειρίες οφείλουν να επαληθεύονται με τρεις τρόπους:

- (1) Επαλήθευση της προσωπικής μου εμπειρίας διά της επαναλήψεώς της ξανά και ξανά.
- (2) Επαλήθευση της εμπειρίας μου συγκρίνοντάς την με ό,τι άκουσα από το δάσκαλό μου.
- (3) Επαλήθευση της εμπειρίας μου σε σύγκριση με ό,τι είναι καταγραμμένο στις έγκυρες γραφές.

Εάν δεν κάνουμε αυτές τις επαληθεύσεις, υπάρχει μεγάλη πιθανότητα αυταπάτης και οι εμπειρίες μας μπορούν ακόμα και να αποτελέσουν επικίνδυνες φαντασιώσεις ενός ακυβέρνητου νου.

Όταν έχουμε επίγνωση του σώματος πρέπει να είμαστε συντονισμένοι με το φυσικό κόσμο· όταν βρισκόμαστε στο νοητικό επίπεδο πρέπει να είμαστε συντονισμένοι με τον παγκόσμιο νου· κι όταν είμαστε στο πνευματικό επίπεδο πρέπει να είμαστε συντονισμένοι με το υπέρτατο Πνεύμα. Το φως, η χαρά και η αρμονία που νιώθουμε στα ανώτερα επίπεδα πρέπει να μεταφερθούν και να εκδηλωθούν στα κατώτερα επίπεδα. Τότε γινόμαστε δίαυλοι θεϊκής δύναμης, σοφίας και ευδαιμονίας για το καλό του κόσμου.

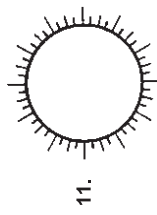

Για παρόμοιο υλικό και περισσότερες πληροφορίες,
επισκεφτείτε τον ιστοχώρο μας:
www.vedanta.gr

ΤΑ ΣΤΑΔΙΑ ΤΗΣ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΤΥΛΙΞΗΣ

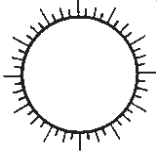
(Πηγή: Σουάμι Γιασιβαράνα του Τάγματος του Ραμακρίσνα, 1953)

Ανθρώπινη προέγλιση
(Antrikevnikh proeyglion)

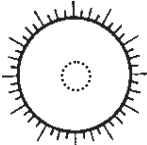

11.

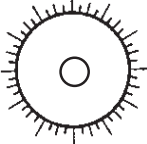
7. Γκνιάνα
Η αποκάλυψη της Απρόσληπτης Όψεως της Πραγματικότητας

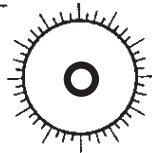
7.

6.

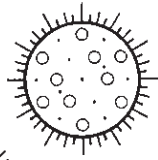

5.

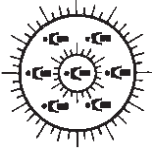

4.

4, 5, 6. Σταδιακή επιστροφή του μικρού εγώ στην πηγή του

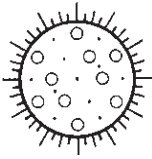

8.

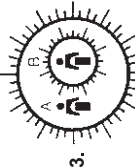
9.

9. Βιγκνιάνα — Η πλήρης αποκάλυψη των δύο όψεων της Πραγματικότητας

10.

9, 10, 11 Ο εντελώς φωτισμένος βιγκνιαν βιώνει αυτές και άπειρες άλλες καταστάσεις

3.

3. Θεοτία
Αποκάλυψη της Προσωπικής Όψεως της Πραγματικότητας
(η καρδιά αφυπνίζεται)

2.

Προσέλιψη σε μορφή και αναθέσεις ιδιότητες

1.

Γοητεία και Λατρεία

1. Ο A γοητεύεται από μια Ιερή Προσωπικότητα B και τη λατρεύει
2. Ο A βλέπει όλο και περισσότερη θεϊκή δόξα στην Ιερή Προσωπικότητα B
3. Ο A γνωρίζει άμεσα [δέχεται την αποκάλυψη] ότι ο ίδιος και η Ιερή Προσωπικότητα B είναι διαφορετικού διαμετρήματος εκφράσεις της ίδιας Άπειρης Πραγματικότητας
4. Ο A συνειδητοποιεί ότι είναι μια ψυχή — μια εστία καθαρής συνειδήσεως, ενώ η Πραγματικότητα είναι σαν ένας κύκλος καθαρής συνειδήσεως. Αλλά, νιώθει ότι η συνειδησιακή εστία είναι αληθινότερη από τον κύκλο O
5. Ο A βρίσκει πως η εστία και ο κύκλος είναι εξίσου πραγματικοί
6. Ο A βρίσκει τον κύκλο πιο αληθινό από την εστία
7. Η συνειδησιακή εστία έχει χαθεί μέσα στην συνειδηση του κύκλου, στην Άπειρη Πραγματικότητα
8, 10. Ο κύκλος, η Άπειρη Πραγματικότητα, εκδηλώνεται ως πολλές προαισθημένες με περισσότερη η λιγότερη θεϊκή δόξα
9. Η Υπέρτατη Πραγματικότητα φανερώνεται ως άνθρωπος — και ως όλα τα πλάσματα. Ο Θεάνθρωπος, η Θεϊκή Προσωπικότητα B , το αρχικό αντικείμενο λατρείας του A , επανεμφανίζεται μέσα σε ένα νέο πλαίσιο που αποκαλύπτει το μυστήριο της ενανθρωπίσεως του Θείου